

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра української мови та прикладної лінгвістики

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА НЕОЛЕКСИКА В ТЕКСТАХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ

Кваліфікаційна робота
на здобуття ОС «бакалавр»
студентки IV курсу
галузі знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.01 «Українська мова
і література», ОПП «Українська і
англійська мови: переклад та
редагування»

Анастасії КОТЕЛЕВЕЦЬ

Науковий керівник:

к.філол.н., доцент кафедри української
мови та прикладної лінгвістики

Лілія КОСТИЧ

«Допущено до захисту»

Протокол № 11 засідання кафедри
української мови та прикладної лінгвістики
ННІФ від 01.06.2023

Завідувач кафедри _____ **Сергій РІЗНИК**

КИЇВ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ НЕОЛЕКСИКИ.....	8
1.1. Неологізм: визначення, загальні характеристики.....	8
1.2. Способи творення неологізмів.....	12
1.3. Особливості перекладу неологізмів	17
Висновки до Розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. Функціонування суспільно-політичної неолексики в інтернет-публіцистиці.....	21
2.1. Специфіка використання неологізмів у текстах New York Times.....	21
2.2. Принципи й способи перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою.....	25
2.3. Труднощі перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів.....	29
Висновки до Розділу 2.....	32
Розділ 3. Функційно-стилістичні особливості суспільно-політичних неологізмів.....	33
3.1. Стилістична роль неологізмів у текстах суспільно-політичної тематики.....	33
3.2. Метафоризація як спосіб творення семантичних неологізмів.....	37
Висновки до Розділу 3.....	39
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	42
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	48

ВСТУП

Жива мова розвиває свої внутрішні та зовнішні ресурси, пристосовуючись до мінливих обставин соціального, культурного, політичного та наукового життя, породжуючи нові форми та зміст і відмовляючись від старих, удосконалюючи свої виражальні засоби шляхом їх структурного ускладнення або спрощення. Мова є однією з тих сфер людської діяльності, які першими реагують на соціальні й інші зміни в житті й діяльності людини.

Лінгвістика розглядає мову як складну кінематичну систему. Перебуваючи в постійному розвитку, мова безперервно вдосконалюється, маючи своє минуле, сьогодення, майбутнє. Існують слова, які відмирають, народжуються, із жаргонних стають літературними. Коли доводиться вивчати походження слів, остаточно переконуєшся, що мова перебуває в динаміці зростання. Винятково висока «неогенність» кінця ХХ початку ХХІ століть, так званий неологічний «бум», про який пишуть дослідники різних мов, зумовили створення особливої галузі лексикології – неології, – науки про неологізми.

Сучасна неологія вивчає новотвори в мові, причини та фактори їх появи, способи утворення, розробляє принципи їх лексикографічного упорядкування. Процес появи нових слів відбиває пристосування мови до повсякденного життя та є необхідним для подальшого функціонування мови як засобу спілкування та взаєморозуміння між людьми. Оновлення мовного складу будь-якої мови є безперервним процесом, який пов'язаний зі змінами, що відбуваються в різних галузях людської діяльності: у політиці, культурі, науці, медицині, економіці та повсякденному житті. Варто підкреслити, що неологізми як категорія слів обмежені в часі: неологізми в мові існують лише певний період. Також ці новотвори або входять до загального словникового складу мови й перестають бути неологізмами, або поступово їх витісняють синоніми.

Безперервний стрімкий розвиток науки, техніки, культури, суспільні рухи та політичні події призвели до того, що мовознавці називають «неологічним вибухом». Унаслідок появи великої кількості нових слів відбулися зміни в словниковому складі мови.

Поширення інтернету дає змогу отримувати інформацію в режимі реального часу, а також активно публікувати її у всесвітній мережі. З огляду на це інтернет-видання є найдоступнішими джерелами інформації. Вони демонструють активне використання неологізмів та відіграють важливу роль у їх популяризуванні.

Актуальність дослідження зумовлена потребою вивчати нові слова, зокрема суспільно-політичні неологізми, що активно функціонують у сучасному інформаційному просторі.

Аналіз публікацій та досліджень. Питання неологізації мови досліджували багато українських мовознавців : Л. Бойченко [2], І. С. Грицай [7], Ю. А. Зацний [15, 16, 17, 18], О. А. Стишов [34], А. В. Янков [37, 38,39, 40, 41] та ін. Учені зробили вагомий внесок у дослідження різних аспектів неологізації мови: від теоретичних питань формування нових слів та їхніх функцій у мові до практичних аспектів їх вживання в масовій культурі та засобах інформації.

Питання неологізації мови також досліджували D. L. Bolinger [43], O. Vanivska і O. Puha [50] та ін.

Загалом аналіз літератури засвідчує значний науковий інтерес до неологізмів англійської мови, а також недостатню кількість ґрунтовних досліджень у цьому напрямку, що ще раз підтверджує актуальність теми і важливість нових досліджень.

Метою роботи є установити особливості функціонування суспільно-політичних неологізмів у текстах інтернет-видання The New York Times – найдавнішої щоденної газети Сполучених Штатів Америки.

Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язати такі **завдання:**

- 1) з'ясувати зміст поняття *неологізм* та розглянути його основні характеристики;
- 2) установити способи творення неологізмів;
- 3) схарактеризувати особливості перекладу неологізмів;
- 4) розглянути специфіку використання неологізмів у текстах *The New York Times*;
- 5) дослідити принципи перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою;
- 6) з'ясувати труднощі перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів;
- 7) проаналізувати функції неологізмів та їхню стилістичну роль у текстах суспільно-політичної тематики;
- 8) простежити метафоризацію як спосіб творення семантичних неологізмів.

Об'єктом дослідження є суспільно-політичні неологізми англійської мови.

Предметом аналізу є способи творення, особливості функційно-стилістичного використання та принципи перекладу українською мовою англійських суспільно-політичних неологізмів.

Методи дослідження. Для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань у роботі застосовано основні методи загальнонаукові: *аналіз, синтез, узагальнення* – для уточнення теоретичних засад і формування висновків дослідження; *гіпотетичний* (гіпотетико-дедуктивний) метод – для пояснення досліджуваного мовного явища; спеціальні методи: *зіставний* метод – для порівняння лексем оригіналу та їхніх українських відповідників у перекладі; *контекстуально-*

інтерпретаційний – для з'ясування значення слів та словосполук у тексті оригіналу та перекладу; метод *трансформаційного аналізу* – для дослідження різних прийомів перекладу аналізованих одиниць; метод *суцільної вибірки* – для виокремлення одиниць аналізу.

Матеріалом дослідження слугували тексти інтернет-видання *The New York Times* (January 1, 2021 – "Happy New Year. Not Many Are Sorry to See the Back of 2020." February 1, 2021 – "Vaccines Bring Fresh Hope, Even as the Pandemic Continues to Ravage". March 1, 2021 – "In Texas, a Bold Bid to Rein In Wind Power". April 1, 2021 – "Why the Georgia Voting Law Is Controversial". May 1, 2021 – "The Quest to Solve (and Save) the Banana". June 1, 2021 – "China's Post-Pandemic Prosperity Is Built on a 'Cocoon' Economy". July 1, 2021 – "Trump Organization Could Face Criminal Charges From Manhattan D.A.". August 1, 2021 – "Tokyo Olympics Hit With New Setbacks as Virus Surges". September 1, 2021 – "Afghanistan Live Updates: U.S. Completes Withdrawal as Taliban Take Control". October 1, 2021 – "Facebook Documents Reveal a Secret Battle Over Disinformation". November 1, 2021 – "It's the End of an Era in Berlin as Merkel's 16-Year Reign Comes to a Close". December 1, 2021 – "Russia Tests a Hypersonic Weapon, Challenging U.S. Defense Systems").

Наукова новизна роботи полягає в системному аналізі суспільно-політичних неологізмів інтернет-видання *The New York Times* та принципів їх перекладу українською мовою.

Теоретичне значення роботи.

Результати дослідження дають змогу виявити вплив інтернет-медіа на формування нової лексики в суспільно-політичному контексті. Показано, які нові слова й терміни найчастотніші в суспільно-політичних текстах інтернет-видань та як трансформуються їхні значення. Установлено, що протягом останніх десятиліть змінився спосіб вживання термінів, пов'язаних із гендерними та расовими питаннями.

Практичне значення роботи вбачаємо в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані журналістами, редакторами, перекладачами під час написання й перекладу текстів суспільно-політичної тематики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку літератури (50 позицій), списку джерел ілюстративного матеріалу.

Загальний обсяг роботи становить 48 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ НЕОЛЕКСИКИ

1.1 Неологізм: визначення, загальні характеристики

Неологізми – це нові слова або нові значення, які з'являються в мові. Різні автори по-різному характеризують уживання цих слів.

Важливо зазначити, що постійне надходження нових слів в англійську мову стало предметом активного вивчення. Щодня сотні лінгвістів докладають зусиль, щоб відстежувати мовні зміни, спостерігаючи за появою нових слів і досліджуючи нове вживання слів, які вже існують. Зокрема, вони вивчають різні наукові дисципліни та їх взаємодію, спостерігаючи за нескінченним обміном ідеями та утворенням нових слів.

Будь-яке нове слово, словосполучення має статус неологізму, доки колективна мовна свідомість реагує на нього як на нове. На думку українського неолога Ю. А. Зацного, мовна одиниця може зберігати статус «неологізму» до тридцяти років. «Багато мовних інновацій проходять

процес соціалізації, а частково й лексикалізації. Нові слова дуже рідко наявні в словниках, за винятком найновітніших словників сучасної англійської мови, словників нових слів та спеціальних електронних лексикографічних реєстрів» [15, с. 30].

Найчастіше неологізм пояснюють і визначають як «нове слово», що є досить зрозумілим і простим. Але коли необхідно визначити, які слова можна вважати новими, а які ні, виникає проблема. Проблема полягає у виявленні новизни, оскільки це залежить від того, який період брати до уваги, як довго слово має статус нового тощо.

І тому ми можемо спостерігати певну двозначність на початку дослідження неологізму.

Існує ряд визначень неологізму, запропонованих різними лінгвістами. Ю. Зарицький пише, що «неологізм – це мовна одиниця, створена для визначення нового поняття» [14, с. 82]. Він не заглиблюється в ознаки нових слів, а висвітлює основну ідею неологізму, яка полягає у вираженні нових предметів і явищ.

У словнику іншомовних слів подано таке визначення неологізму: «слово чи мовний зворот, що недавно з'явилися в мові для позначення нового або вже усталеного поняття, предмета тощо» [28].

На думку О. І. Дзюбіної, неологізми: «це слова або стійкі словосполучення, нові за значенням або за формою і за значенням, створені за останні 10-20 років за словотворчими законами даної мови, або запозичені з іншої мови за потребами суспільства, або які перейшли з пасивного складу мови, які сприймаються носіями мовного суспільства як нові й зафіксовані в словнику нових слів» [12, с. 43].

Голландський лінгвіст М. Янссен пропонує п'ять критеріїв визначення неологізму:

- 1) психологічний – «неологізм – це слово, яке сприймається мовною спільнотою як нове»;

- 2) лексикографічний – «будь-яке слово, якого немає в словнику, вважається неологізмом»;
- 3) діахронне визначення – «неологізмом є будь-яке слово, яке з'являється в новому загальномовному тексті й раніше не було частиною цієї мови»;
- 4) визначення еталонних корпусів – «неологізмом є будь-яка словоформа, яка зустрічається в новому загальномовному тексті та не фігурує в усталеному еталонному корпусі цієї мови» [48].

Голландський лінгвіст Мартін Янссен визначає неологізм як нове слово або нове значення слова, яке з'являється в мові через різні причини, такі як технічний прогрес, наукові відкриття, культурні зміни, звичаї та моди. Він також зазначає, що неологізми можуть бути тимчасовими або стати постійною частиною мови, якщо вони отримують поширення і використовуються в мовленні.

Неологізми можуть бути класифіковані за джерелом їхнього походження. Таку класифікацію можуть проводити лінгвісти та мовні експерти.

О. Vanivska поділяє неологізми за джерелом їхнього походження на категорії.

1. Семантичні запозичення – слова, що взяті з інших мов зі збереженням значення вихідного слова.
2. Семантичні кальки – слова, утворені шляхом перекладу іншомовного слова буквально.
3. Фразеологізми – стійкі словосполучення, що мають нестандартне значення.
4. Етимологічні некоректності – слова, утворені з помилковим розумінням префіксів, суфіксів та коренів слів.
5. Жаргонізми – слова, що використовуються в певній професії, групі людей або в окремій соціальній групі.

6. Національно-власні слова – нові слова, утворені від імен і назв власних осіб.
7. Новотворення – слова, які утворюються шляхом додавання префіксів, суфіксів, складання двох слів тощо [50, р. 66–70].

Французький лінгвіст Андре Мартіне розробив класифікацію неологізмів за їх походженням і виокремив "різнорідні неологізми" та "омонімічні неологізми".

Різнорідні неологізми – це неологізми, які містять елементи з різних мов або мають неоднорідне мовне походження. Наприклад, слово *телекомп'ютер* складається з грецького *tele-* (здалеку) та латинського *computare* (обчислювати).

Омонімічні неологізми – це неологізми, які збігаються з уже наявними словами за звучанням, але мають інше значення. Наприклад, слово *банк* може мати не тільки значення "фінансова установа", але і значення "накопичувальний резерв" (від французького *banque*).

Ця класифікація відображає важливі аспекти структури неологізмів та їх мовного походження.

Класифікувати неологізми можна на основі різних критеріїв. Для класифікації соціально політичних неологізмів використовують такі критерії, як походження, причина утворення, спосіб утворення та власне класифікація видів соціально-політичної лексики, до якого належить неологізм.

За визначенням українського лінгвіста Л. Л. Михайленка, суспільно-політична лексика – це лексика, яка використовується в політичному дискурсі та пов'язана з політичними, соціальними та економічними процесами в суспільстві [25]. Це можуть бути слова та вирази, які відображають політичні поняття, ідеології, політичні позиції, правові терміни тощо. Суспільно-політична лексика є важливим складником мови,

оскільки вона допомагає людям висловлювати свої ідеї та погляди на політичні й соціальні питання.

М. В. Балюта пропонує дещо розширене та узагальнене визначення: «суспільно-політична лексика – неоднорідна за складом макроструктура одиниць різного походження, спрямованих ідеологічно та спеціалізованих лексично, семантично і фразеологічно для вираження понять із галузі суспільного, політичного, соціального, економічного, морально-етичного життя соціуму» [1, с. 201]. При віднесенні слова до суспільно-політичної лексики доцільно враховувати такі критерії:

- 1) наявність спеціальних ремарок у тлумачних словниках;
- 2) наявність пояснень або дефініцій слів у довідковій літературі – галузевих енциклопедіях, термінологічних словниках, загальнополітичних довідниках;
- 3) частотність використання, функціональне навантаження лексеми (за відповідного поняттєвого співвіднесення);
- 4) урахування контекстуальних значень мовних одиниць, які не входять до термінологічних словників і довідників, а також характеру їхніх суспільно-політичних ілюстрацій [1, с. 201].

Найзагальнішим способом класифікації неологізмів є виокремлення власне-мовних та авторських, індивідуально-стилістичних неологізмів.

Залежно від походження неологізмів розмежовують новотвори, що з'явилися безпосередньо в англійській мові, та запозичення з інших мов.

Суспільно-політична лексика – відкрита система, яка постійно поповнюється новими одиницями. Саме в цій галузі утворюється найбільша кількість неологізмів, які швидко розповсюджуються та активно використовуються суспільством. Суспільно-політичну лексику умовно можна розділити на такі підгрупи:

- 1) назви чиновників, відомств, територій;
- 2) назви політичних партій, політичних рухів та їхніх учасників;

3) термінологія політичних подій та політичних процесів.

Отже, неологізми у суспільно-політичній лексиці – це новоутворені слова або нові значення старих слів, які використовують для позначення політичних, соціальних, економічних або культурних явищ сучасного світу. Ці слова можуть бути утворені на основі засобів різних мов або бути спеціальними авторськими термінами для позначення певних явищ у суспільно-політичній сфері. Неологізми у цій сфері мають велике значення, оскільки вони допомагають точно й однозначно виражати поняття, які пов'язані зі складними суспільними та політичними процесами.

1.2. Способи творення неологізмів

В англійській мові з'являється безліч нових лексичних одиниць, близько 1000 слів на рік. Нове слово народжується кожні 90 хвилин і не менше слів стають старими, відходять на задній план і відмирають. Взаємне проникнення слів з однієї мови в іншу в країнах, зацікавлених у тісній співпраці, відбувається постійно, то сповільнюючись, то прискорюючись.

Сучасна англійська мова має у своєму розпорядженні багато способів творення нових слів, до яких належать словоскладання, конверсія, скорочення, ад'єктивація, субстантивація, лексико-семантичний спосіб, чергування звуків і перенесення наголосу в слові тощо. Однак не всі перелічені способи використовують однаковою мірою.

Афіксальні одиниці становлять 24% всіх новотворів і незначною мірою поступаються складним словам: наприклад, суфікс *-on* (елементарна одиниця або частка) використовується для творення таких термінів, як: *gluon* – «нова елементарна частка у фізиці, що склеює кварки», *luxon* – «елементарна частка з нульовою масою».

Префіксальні одиниці.

Основне джерело префіксів – латинська, французька та грецька мови: *acro-*, *bio-*, *xeno*, *micro-*, *euro-*, *tele-* і т. д. Їх вживання, як правило, обмежене

науково-технічними сферами: *dial-a* (для позначення служби, яку можна замовити по телефону) з *dialphone*, наприклад, *dial-a-bus*, *dial-a-meal*.

Суфіксальні одиниці найбільш уживані у повсякденному спілкуванні й більшою мірою марковані позначкою «сленг». Одним із найуживаніших сленгових суфіксів є суфікс *-y/-ie* (іронічне значення). Слова, утворені за його допомогою, обмежені у вживанні рамками неофіційного спілкування, вони поширені переважно серед молоді.

Одним із найдавніших універсальних способів словотвору в англійській мові є словоскладання. Словоскладанням називають злиття двох основ – омонімічних словоформ. Наприклад, *carryback* – «перенесення збитків на більш ранній період», *think-tank* – «колективний мозок».

Конверсія як засіб творення нових слів значно знизилася свою активність і поступається всім іншим способам словотвору.

Серед конвертованих іменників посилюється тенденція до творення від дієслів із післялогами. Значна кількість нових іменників утворюється шляхом конверсії від прикметників.

Серед нерегулярних способів утворення морфологічних неологізмів найбільш продуктивним в останні десятиліття є скорочення, що відображають тенденцію до раціоналізації мови, економії мовних зусиль. Незважаючи на те, що скорочення становлять лише незначний відсоток від загальної кількості неологізмів, їхня кількість зростає. Із чотирьох видів скорочень (аббревіатури, акроніми, усічення, злиття) переважають усічені слова. Усічення найбільш характерне для різних типів сленгів (шкільного, спортивного, газетного). Наприклад, слово *upmanship* часто з'являється на сторінках англійських газет і використовується в рекламах, у рекомендаціях щодо того, як досягти успіху. Серед скорочень важливе місце посідають аббревіатури та акроніми. Здебільшого аббревіатури вимовляють за літерами. Новим є відсутність крапок після кожної літери аббревіатур, що наближає їх до акронімів. Акроніми вимовляють як повні слова.

Утворення нового слова унаслідок зміни звучання та написання поширеного в мові слова, наприклад, з додаванням букв або заміною однієї букви на іншу (наприклад, *lite* з *light*, *thru* з *through*).

Також можна виокремити неологізми, утворені на основі назв товарів або брендів, які стають універсальними назвами для певного виду товару (наприклад, *Kleenex* з марки паперових носових хустинок, *Xerox* з марки ксероксувальних машин).

Незважаючи на те що англійська мова є найактивнішим джерелом запозичень в інші світові мови, зокрема й українську, вона сама постійно активно поповнюється за рахунок інших мов, зокрема іспанської, китайської, арабської, японської (*jihad* (from *Arabic*) – людина, залучена до священної війни (релігії)).

Зворотна деривація – процес утворення дієслів шляхом усічення суфікса від корелятивних іменників типу *burgle* «займатися крадіжками зі зломом» від *burglar* «зłodій, грабіжник», *televise* «показувати по телебаченню» від *television* «телебачення» та ін.

Зрощення – поєднання або усіченого кореня одного слова з цілим словом, або поєднання двох усічених коренів: *impex transactions* (*impex* = *import* + *export*) – експортно-імпорتنі угоди.

Серед видів цього способу словотвору на особливу увагу заслуговують ініціальні скорочення, суть яких полягає в ініціальному спрощенні одного з елементів конструкції, наприклад, *B-unit* (*Barclays currency unit*) міжнародна грошова одиниця банку «Барклейз бенк інтернешнл», *Fed Wi* зв'язки федеральних резервних банків (США).

Спосіб звуконаслідування (ономатопея) являє собою творення таких слів, звукові оболонки яких нагадують предмети або явища, що позначаються.

Постпозитивація – спосіб внутрішньодієслівного словотвору, який полягає у видозміні дієслівних основ за допомогою дуже складної та

розвиненої системи постпозитивів. В утвореннях типу *to get up* післядієслівний пов'язаний елемент – постпозитив або післялог – виконує словотворчу функцію.

Повтор (редуплікація) – спосіб утворення нових слів шляхом повного або часткового повторення кореня або основи вихідного слова без зміни або з частковою зміною їхнього звукового складу.

Чергування звуків, перенесення наголосу у слові – способи творення, пов'язані зі зміною фонетичного складу слова та утворення нового слово іншої лексико-граматичної групи.

Оказіоналізми – це нові слова або нові значення наявних у мові слів, які виникають у зв'язку з певними подіями, явищами або ситуаціями, що мають тимчасовий характер. Ці слова зазвичай вживаються в обмеженому контексті, не мають широкого визнання.

Головний закон в оказіональному словотворі – це закон аналогії. Новизна оказіоналізмів досягається тим, що створюване нове слово є синонімом загальновідомого слова, що вживається в мові, має той самий корінь, але відрізняється від нього тими словотворчими засобами, які використані в новому слові. Нові слова утворюються за законами словотворення, що давно склалися в мові, з використанням слів і розвиненої системи префіксальних і суфіксальних засобів.

Таблиця 1.1. Приклади утворення неологізмів, засвідчених у текстах The New York Times

Вид утворення	Неологізм/ Назва статті	Переклад	Аналіз	Дата публікації
Складання слів	Doomscrolling «Can't Stop Doomscrolling? These Apps Are Here to Help.»	бескінечна прокрутка поганої новини в інтернеті	слово поєднує "який засмагає" (doom) та "прокручування" (scrolling)	22.07.2020

Перенесення значення	ghost kitchen «The ‘Ghost Kitchen’ Business Is Booming. Here’s Why.»	кулінарна платформа, яка готує їжу без залу для гостей	словосполучення "привидна кухня" вживається в переносному значенні	12.12.2019
Абревіація	DeFi «The Ethereum Game That’s Powered by DeFi Is Surging in Popularity»	децентралізована фінансова система	абревіатура від "децентралізована фінансова інфраструктура"	07.03.2021
Нове слово зі старих компонентів	Infodemic «In a Pandemic, Social Media Is Not the Problem»	повені непідтверджених або недостовірних даних, що поширюються в інтернеті	поєднує слова "інформація" та "епідемія"	10.09.2020
Перенесення значення	long COVID «People With ‘Long Covid’ May Experience Cognitive Impairment and Brain Fog, Study Finds»	стан тривалого залишкового впливу після зараження COVID-19	поєднує словосполучення "довгий час" з назвою хвороби "COVID"	01.04.2021
Складання слів	Airbnbification «The Airbnbification of the Workplace»	комерціалізація приватних житлових просторів за допомогою платформи Airbnb	поєднує назву компанії "Airbnb" з суфіксом -ification	07.02.2022

Отже, вивчення способів творення неологізмів є важливою темою для дослідження мови. Знання про різні способи творення нових слів допомагає розуміти мову як систему, усвідомлювати її змінність із плином часу.

1.3. Особливості перекладу неологізмів

Неологізми є чи не найбільшою проблемою професійного перекладача. У техніці постійно створюють нові об'єкти, відбуваються різні процеси. Нові ідеї надходять із ЗМІ. Складниками мови є терміни соціальних наук, сленг, діалекти. Було заявлено, що кожна мова отримує 3000 нових слів щорічно, але насправді кількість неологізмів не може бути точно встановленою, оскільки багато нових слів коливаються між прийняттям і забуттям, багато з них є короткочасними та індивідуальними. Неологізми – це нові слова, словосполучення або сталі сполучення, що з'явилися в мові внаслідок розвитку суспільного життя, культури, науки й техніки. Нові значення слів також можуть бути неологізмами. Проблема перекладу нових слів посідає одне з перших місць у списку проблем, з якими стикаються перекладачі, оскільки такі слова важко знайти навіть у найновіших спеціалізованих словниках.

Неологізми проходять три стадії: утворення, випробування та закріплення. Новий неологізм, запропонований лише для обмеженої аудиторії, називають, за аналогією з прототипом і неологізмом, протологізмом («від грецького *protos* «перший» + грецьке *logos* «слово»). Нарешті він стабілізувався та ідентифікувався, отримавши загальне схвалення. Про таку «стабільність» свідчить його поява в глосаріях, словниках і великих корпусах. Однак навіть останній етап може бути не останнім.

Спеціальних прийомів перекладу неологізмів немає. Під час роботи з неологізмами перекладач має дві змоги передати лексичні одиниці іншою мовою:

- 1) використовувати запропонований двомовними словниками еквівалент (за його наявності);
- 2) запропонувати власний варіант перекладу (за відсутності зафіксованого у двомовних словниках еквівалента).

При використанні зафіксованих у двомовних словниках відповідників зазвичай немає особливих труднощів у процесі перекладу неологізмів. Слід зазначити те, що за наявності у словнику двох і більше відповідників перекладу неологізму перекладач повинен враховувати навколишній контекст і прагматичну установку перекладу під час вибору найбільш відповідного варіанта.

Основна проблема перекладача полягає у передаванні неологізмів, які не мають відповідників у словниках. Розглянемо основні труднощі, які виникають під час роботи з лексичними новотворами.

Основні рекомендації щодо перекладу неологізмів.

1. Спробувати розкрити значення неологізму. Розкриття значення неологізму потрібно здійснювати:

- а) використовуючи словник;
- б) з'ясовуючи значення неологізму із контексту.

Під час аналізу новотворів часто доводиться з'ясовувати значення слова за контекстом, також необхідно враховувати його етимологію, різні літературні та фактичні асоціації, структурні та семантичні особливості.

Переклад неологізмів має свої особливості, оскільки ці слова або вживаються в досить нових контекстах, або створені з використанням нових слів та словосполучень.

1. Контекст.

Неологізми часто з'являються в певному контексті й здебільшого мають конотації, які важко передати в перекладі. Тому перекладач повинен уважно вивчати контекст, у якому вживається неологізм, щоб вибрати найкращий варіант перекладу.

2. Форма.

Деякі неологізми мають нестандартну форму, наприклад, можуть бути складеними з декількох слів або мати незвичайну граматичну форму.

Перекладач повинен знати, які форми і структури можуть вживатися в мові джерела, щоб знайти еквівалент у мові перекладу.

3. Фонетика.

Неологізми часто мають незвичайну фонетику, яку важко передати в перекладі. Перекладач повинен знати, які звуки вживаються в мові джерела, щоб знайти еквівалент у мові перекладу.

4. Культурні відмінності.

Неологізми можуть містити культурні відмінності, що можуть бути незнайомі читачам у мові перекладу. Перекладач повинен знати культурні особливості мови джерела та мови перекладу, щоб знайти ефективний спосіб передавання змісту неологізму.

5. Терміни.

Деякі неологізми є термінами, що мають точне тлумачення. Перекладач повинен знати, як правильно трактувати термін, щоб передати точний сенс у перекладі.

Переклад неологізмів може бути складним завданням, оскільки такі слова є новими для мови перекладу й можуть мати різні значення та використовуватись у різних контекстах. Для успішного перекладу неологізмів необхідно не тільки добре знати обидві мови, але й розуміти, яку ідею або концепцію вони виражають в оригінальному тексті. Також важливо враховувати контекст, у якому вживається неологізм, та його використання відповідно до стилю та реєстру мовлення. Крім того, перекладач повинен бути відкритим до творчих рішень та готовим до використання еквівалентів або аналогів відповідних слів у мові перекладу.

Отже, спеціальних прийомів перекладу неологізмів немає. Особливості перекладу кожного нового слова залежать від того, до якого типу слів воно належить. Ще однією проблемою, спричиненою відсутністю словника неологізмів, є брак перекладацьких праць, на які можна було б спиратися під час вивчення оптимальних способів перекладу. Для створення

словників неологізмів існує велика кількість інформації та матеріалів, зокрема масмедійні тексти та інтернет-видання.

Висновки до Розділу 1

Для класифікації соціально політичних неологізмів використовують такі критерії, як походження, причина утворення, спосіб утворення та власне класифікація видів соціально-політичної лексики, до якої належить неологізм.

В англійській мові з'являється безліч нових лексичних одиниць, близько 1000 слів на рік. У сучасній англійській мові нові слова можуть бути утворені за допомогою словоскладання, конверсії, скорочення, ад'єктивації, субстантивації, лексико-семантичного способу, чергування звуків і перенесення наголосу в слові тощо.

Неологізми є чи не найбільшою проблемою професійного перекладача. Спеціальних прийомів перекладу неологізмів немає. Особливості перекладу кожного нового слова залежать від того, до якого типу слів воно належить.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ НЕОЛЕКСИКИ В ІНТЕРНЕТ-ПУБЛІЦИСТИЦІ

2.1. Специфіка використання неологізмів у текстах The New York Times

Вивчення неологізмів, уживаних у газетному тексті, є закономірним. Медіавидання завжди оперативного реагують на появу нових явищ у різні періоди, що створює сприятливі передумови для актуалізації неологізмів.

Словоскладання полягає в тому, що нове слово утворюється шляхом поєднання двох і більше самостійних слів (слів-компонентів) з метою

вираження нового значення. Складання слів характерне для більшості мов світу, також для української та англійської.

Розглянемо неологізми, зафіксовані в інтернет-виданні The New York Times.

Неологізм: «*bromance*»

Приклад: «*Their relationship has become the subject of speculation among Washington insiders who wonder about the president's penchant for male bonding, particularly with a high-profile athlete whose embrace of Trump has been so fervent as to border on the homoerotic. In a town that has long embraced the **bromance**, the dynamic between the president and Brady has stood out.*»

Термін «*bromance*» утворено за допомогою поєднання слів «брат» і «роман» і означає близьку, несексуальну дружбу між двома чоловіками. У цій статті неологізм використовується для опису стосунків між президентом Дональдом Трампом і захисником НФЛ Томом Брейді.

Стаття: "Trump and Brady, Like Minds in the White House" (published online on February 3, 2017).

1. Неологізм: «*mansplaining*».

Приклад: «*The video, which was posted to Twitter by Mr. Linton, was roundly criticized on social media for what some saw as an example of **mansplaining** — when a man explains something to a woman in a condescending or patronizing way.*»

Термін «*mansplaining*» утворено шляхом поєднання слів «чоловік» і «пояснення». Його використовують для опису ситуації, коли чоловік поблажливо пояснює щось жінці, часто вважаючи, що вона менш обізнана чи розумна. У цій статті неологізм використано для опису критики, яку дружина міністра фінансів Стіва Мнучіна, Луїза Лінтон, отримала за відео, яке вона опублікувала в мережі.

Стаття: "Louise Linton, Wife of Treasury Secretary, Apologizes for Instagram Post" (published online on August 22, 2017).

2. Неологізм: «*binge-watch*».

Приклад: «***Binge-watchers*** may have a harder time sleeping, might suffer from fatigue or become less productive than those who are not fans of streaming TV shows late into the night.»

Термін «*binge-watch*» — це комбінація слів «перегляд» і «перегляд»; означає акт перегляду кількох епізодів телешоу або потокового серіалу за один раз. У цій статті неологізм використано для опису потенційних негативних наслідків запою на сон і продуктивність.

Стаття: "Late-Night TV Binges May Be Bad for Your Health" (published online on September 1, 2017).

3. Неологізм: «*microaggression*»

Приклад: «***Microaggressions*** are the everyday slights, indignities, put-downs and insults that people of color, women, L.G.B.T. people and others experience in their day-to-day interactions with well-intentioned people who are unaware of the hidden messages being communicated».

Термін «*microaggression*» є комбінацією слів "мікро" та "агресія" і стосується непомітних, часто ненавмисних актів дискримінації або упередженого ставлення до маргіналізованих груп. У цій статті неологізм використано для опису досвіду людей, які зазнають таких дій.

Стаття: "Campus Ethnic Diversity Could Help Reduce Incidents of Hate Crimes, Study Shows" (published online on February 21, 2017).

4. Неологізм: «*infodemic*».

Приклад: «As the coronavirus pandemic has swept the world, it has been accompanied by a tidal wave of information, misinformation and rumors. This so-called '***infodemic***' has made it difficult for people to know what information to trust and act on».

Термін «*infodemic*» утворено шляхом поєднання слів «інформація» та «епідемія» та використано для опису швидкого поширення інформації під час кризи, часто разом із дезінформацією та чутками. У цій статті неологізм

використовується для опису труднощів сортування надзвичайної кількості інформації про пандемію COVID-19.

Стаття: "The Infodemic: What You Need to Know About Misinformation and the Coronavirus" (published online on February 28, 2020).

5. Неологізм: «FOMO».

Приклад: «**FOMO**, or fear of missing out, is a well-known phenomenon that has been fueled by social media, where people see images of others doing interesting things and feel left out or less satisfied with their own lives.»

Термін «*FOMO*» є аббревіатурою від «fear of missing out» і означає тривогу або занепокоєння, які виникають через страх втратити щось захопливе або цікаве. У цій статті неологізм використовується для опису впливу соціальних мереж на емоції та поведінку людей.

Стаття: "Social Media's Double-Edged Sword: Networking But Negative Effects" (published online on October 20, 2017).

6. Неологізм: «ghosting».

Приклад: «**Ghosting** — when someone you've been dating suddenly cuts off all communication without explanation — has become a common experience for people who use dating apps.»

Термін «*ghosting*» означає практику припинення стосунків або спілкування з кимось без пояснення чи попередження. У цій статті неологізм описує досвід людей, які використовують програми для знайомств і часто піддаються такій поведінці.

Стаття: "Why You Should Get on Board With the Dating Trend of 2021: Flexing" (published online on January 11, 2021).

7. Неологізм: «hangry».

Приклад: «When we get too **hungry** — or hangry, as some people say — we're more likely to make impulsive food choices that aren't good for us.»

Термін "hangry" утворено шляхом поєднання слів "голодний" і "злий" і характеризує дратівливий або злий настрій, який виникає внаслідок

голоду. У цій статті неологізм використовується для опису негативного впливу голоду на прийняття рішень, пов'язаних з їжею.

Термін «*photobomb*» утворено шляхом поєднанням слів «фото» та «бомба» і стосується акту навмисного псування фотографії шляхом несподіваної появи на ній. У цій статті неологізм використовується для опису грайливої поведінки людей, які скористалися гучним королівським весіллям, щоб зробити веселі та творчі фотографії.

Стаття: "5 Reasons You're Always Hungry" (published online on August 25, 2016).

9. Неологізм: «*photobomb*».

Приклад: «*The royal wedding was not just a spectacle for the happy couple, it was also a chance for the world to get creative with their memes, reactions, and **photobombs**.*»

Термін «*photobomb*» утворено шляхом поєднання слів «фото» та «бомба» і стосується акту навмисного псування фотографії шляхом несподіваної появи на ній. У цій статті неологізм використовується для опису грайливої поведінки людей, які скористалися гучним королівським весіллям, щоб зробити веселі та творчі фотографії.

Стаття: "The Best Memes and Tweets From the Royal Wedding" (published online on May 19, 2018)

1. Неологізм: «*selfie*».

Приклад: «*Whether they are staging **selfies** with exotic animals or striking a yoga pose on a cliff, Instagram users have turned travel photography into a competitive sport.*»

Термін «*selfie*» утворено шляхом поєднання слів «я» та «фотографія» і стосується фотографії, яку робить людина сама. У цій статті неологізм використано для опису тенденції людей використовувати свої подорожі як змогу робити селфі та ділитися ними в соціальних мережах.

Стаття: "When Travel Photos Mislead: The Bikini Instagrammer and Other Photo Tricks" (published online on September 2, 2018).

2.2. Принципи й способи перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою

Переклад суспільно-політичних неологізмів здійснюють не тільки професійні перекладачі, співробітники агентств та підприємств, які фіксують нові лексичні одиниці, але й журналісти – автори статей на суспільно-політичну тему.

Способом транслітерації перекладено такі суспільно-політичні неологізми, як: *Grexit* – Грексит, *Brexit* – Брексит, *Eurabia* – Єврабія, *Anglosphere*, *anglospherism* – англо-сфера, англосферизм, *Mexifornia* – Мексифорнія, *eco-terrorism* – еко-тероризм, *epistemocracy* – епістемократія, *epistemocrat* – епістемократ [50, р. 68–69].

Транслітерація не завжди підходить, оскільки різниця в передаванні написання й того, як звучить слово в англійській мові, може призвести до непорозуміння.

Транскрипція полягає в передаванні українськими літерами звучання англійського слова, а не його орфографічної форми: *Jihad* – джихад, *Jihadyist* – джихадист, *Putinland* – Путінленд, *Trumpnomics* – трампноміка, *Euroscepticism* – Євроскептицизм, *Eurosceptic* – євро скептик [50, р. 69].

Переклад шляхом калькування представляє собою дослівний переклад слова за частинами, які потім об'єднуються в єдине ціле. До суспільно-політичних неологізмів, перекладених способом калькування, належать: *Eurhope* – Євронадія, *PRINO* (Prime Minister in Name Only) – Прем'єр Міністр Тільки Номінально, *BRINO* (Brexit in Name Only) – Брексит Тільки номінально, *posttruth politics* – політика постправди, *alt-right* – альтернативні праві, *checkbook diplomacy* – чекова дипломатія.

Описовий переклад полягає в поясненні поняття, яке не має відповідника в українській мові, та передавання якого способами транскрипції, транслітерації, калькування, або одним із лексико-семантичних трансформацій була б недоречною. Описовим способом перекладені такі суспільно-політичні неологізми, як: *NASCAR* – зайнятий працею одружений чоловік європейської раси, *NASCAR democrats* – прихильники Демократичної партії США, *just-in-time politics* – політична лінія, яка залежить від виникнення конкретних політичних проблем, *green-bill* – законопроект, що стосується проблем навколишнього середовища [50, р. 68–69].

Конкретизацію використовують у тих випадках, коли різниця між значеннями англійського слова та українського надто велика, і потребує уточнення відповідно до контексту: *omnishambles* – стан абсолютного розладу в країні, *EU-Inlander* – громадяни ЄС.

Інші способи перекладу (адаптація, компенсація, генералізація) використовуються не так часто і зазвичай лише декілька разів, поки слово не набуде постійного еквівалента, або варіанту перекладу, який буде більше сприйматись суспільством.

Таблиця 2.1. Принципи й способи перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою

Неологізм	Приклад	Переклад		Назва статті	Дата видання
« <i>Cancel culture</i> »	« <i>The debate over cancel culture has intensified</i> »	"Культура скасування"	Cancel culture – це спірні практики скасування публічних виступів або культурних продуктів, які вважаються	"Cancel Culture and the Toxicity of Online Shaming."	28.04. 2021

			образливими або шкідливими.		
« <i>Black Lives Matter</i> »	« <i>The Black Lives Matter movement gained momentum after the killing of George Floyd</i> »	"Життя чорних важливі"	Black Lives Matter – це рух проти расизму та насильства щодо афроамериканців .	"Black Lives Matter Protests Renew Debate Over Policing."	04.06. 2020
« <i>Contact tracing</i> »	« <i>Contact tracing is an important tool in the fight against COVID-19</i> »	"Відстеження контактів"	Contact tracing – це процес ідентифікації та моніторингу людей, які були в контакті зі зараженими особами.	"How Contact Tracing Can Help Stop the Spread of COVID-19."	12.06. 2020
« <i>Defund the police</i> »	« <i>Defund the police means redirecting police funding to social programs and community initiatives</i> »	"Скасувати фінансування поліції"	Defund the police – це гасло, яке використовують активісти та прогресивні політики в США, щоб закликати до перерозподілу фінансування поліції на соціальні програми та ініціативи громади.	"What Does Defunding the Police Mean? The Jargon Explained."	08.06. 2020

У висновках можемо констатувати, що переклад англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою вимагає не тільки знань англійської мови, але й розуміння культурних, соціальних та політичних контекстів, у яких використовуються ці терміни. Також важливо враховувати мовні та стилістичні особливості обох мов.

Основні принципи та методи перекладу неологізмів передбачають увагу до походження термінів, їхньої семантики та контексту вживання. Важливо також знати альтернативні варіанти перекладу та їхнє контекстуальне вживання. Для цього можна використовувати різні джерела: словники, зокрема тлумачні, енциклопедії, текстові корпуси та інші.

Загалом переклад суспільно-політичних неологізмів вимагає від перекладача глибокого розуміння контексту та вміння знайти оптимальний спосіб передавання змісту, що відповідає мовним та культурним особливостям мов, між якими відбувається переклад.

2.3. Труднощі перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів

Сучасний англомовний політичний дискурс значно впливає на формування політики в усьому світу. Перекладачі таких текстів повинні точно передати закладену автором ідею, без будь-яких спотворень. Сучасний дискурс характеризується наявністю безлічі засобів виразності, які привертають увагу до теми тексту, але можуть ускладнити структуру мови.

Нині існує низка проблем перекладу політичного дискурсу, на які можуть звернути увагу перекладачі під час підготовки суспільно-політичних текстів. Розглянемо їх докладніше.

Перша проблема – це переклад на рівні слів. В англійській мові є слова-терміни, які зберігають відповідне значення в українській мові незалежно від контексту. Водночас деякі терміни потрібно доповнювати,

особливо якщо вони є метафорами. Наприклад, «*glass ceiling*» — «скляна стеля»: якщо стаття опублікована в політичному журналі чи збірнику, пояснювати, що таке «скляна стеля», не потрібно; якщо реципієнти перекладу не знають цього терміна, наприклад під час уживання слова в новинах чи газетному тексті, тоді перекладачеві потрібно доповнити свій переклад. Для цього він використовує «примітку перекладача» або метод заміни — «бар'єр, який не дозволяє жінкам та меншинам обіймати високі посади».

Друга проблема – «неправдиві друзі перекладача». Назва цієї проблеми говорить сама за себе. В англійській мові існує низка співзвучних з українською мовою слів. Частина таких слів можна перекладати українським відповідником. Водночас перекладачам варто бути обережними під час їх перекладу, оскільки може змінитися сенс сказаного. Наприклад, «*momentous*» — «важливий», але не «моментальний». Це слово досить рідко використовують у промовах, адже воно не лише увиразнює, але й ускладнює переклад.

Третя проблема – переклад неологізмів. Неологізми – унікальне явище в лінгвістиці. Це нові слова чи усталені слова з новими значеннями, які з'явилися у результаті соціально-політичних, наукових, технічних чи економічних зрушень. Вони є засобами виразності й тому вимагають особливої уваги. Наприклад, словосполука "*big league*" – "вища ліга" у промові Дональда Трампа перетворилася на прикметник "сильний". Перекладачеві політичних текстів найкраще вилучити це слово, оскільки іноді сенс сказаного може бути зрозумілим лише після подальших уточнень.

Четверта проблема – політично коректна лексика. Багато англійських політично коректних слів мають нейтрально забарвлені аналоги в українській мові. Проблему можуть становити гендерно-нейтральні терміни на зразок "*nurse*" або "*letter carrier*". Їхній переклад залежить від контексту.

П'ята проблема – переклад гри слів або каламбурів. Ця проблема актуальна під час синхронного перекладу. Зазвичай у грі слів автори роблять ставку на різницю значень одного слова чи схожість за звучанням двох різних словникових одиниць, для того щоб за допомогою гумору чи передавання подвійного змісту пом'якшити ситуацію.

Шоста проблема – адекватність перекладу. Переклад суспільно-політичного тексту має бути адекватним. Адекватність перекладу залежить від прагматичних проблем тексту. Це охоплює різні фактори, які не обов'язково пов'язані з лінгвістичним складником тексту. Ними можуть бути контекст, різні події або дії мовця, невербальні фактори комунікації. Перекладачеві важливо пам'ятати, що належність слухача до іншого суспільства й культури може призвести до того, що переклад буде неповноцінним з погляду прагматики. Слухач з однієї країни не може поставити себе на місце того, хто говорить з позицій іншої країни.

Таблиця 2.2. Труднощі перекладу англійських суспільно-політичних неологізмів

Неологізм	Приклад з обраної статті	Переклад	Аналіз складності перекладу	Назва статті
« <i>infodemic</i> »	«The Infodemic: What Went Wrong?»	інфодемія	Неологізм складається зі слів "інформація" та "епідемія", що означає поширення надмірної кількості неперевіреної інформації	The New York Times Magazine, 20.12.2020
« <i>cancel culture</i> »	«The Price of Speaking Out About Speaking Out»	культура скасування	Неологізм використано для опису практики усунення публічної	The New York Times, 23.02.2021

			особи за її переконавання або поведінку	
« <i>mansplaining</i> »	«After Six Years, the Man Who Gave 'Mansplaining' a Name»	чоловіче роз'яснення	Неологізм описує ситуацію, коли чоловік пояснює щось жінці, вважаючи її менш компетентною	The New York Times, 29.08.2021
« <i>woke</i> »	«'Woke' Was Once Black America's Radicalism. Not Anymore.»	освічений, політично свідомий	Неологізм описує людину, яка розуміє соціальні проблеми та активно працює над їх вирішенням	The New York Times, 20.04.2021
« <i>VSCO girl</i> »	«VSCO Girls and the Upending of Traditional Femininity»	дівчина з VSCO	Неологізм описує тенденцію в середовищі молодих дівчат вирізнятися певним стилем одягу та життєвими цінностями	The New York Times, 08.10.2020

Отже, переклад англійських суспільно-політичних неологізмів українською мовою, дібраних із текстів New York Times, є складним, оскільки вони є новими словами або висловами, які тільки починають уживати в англійськомуну світі й не мають чіткого еквівалента в українській мові. Також неологізми можуть мати багато значень залежно від контексту вживання, що також ускладнює їх переклад. Більшість неологізмів тісно пов'язані зі суспільно-політичним контекстом, і їх використання є важливим для розуміння сучасних подій і тенденцій у світі.

Висновки до Розділу 2

Вивчення неологізмів газетного тексту є закономірним. Медіавидання завжди оперативно реагують на появу нових явищ, що створює сприятливі передумови для актуалізації неологізмів.

У ході роботи ми дійшли висновку, що неологізми в англоамериканській пресі – явище поширене. Вони можуть бути використані у статтях різної тематики та виконувати різні стилістичні функції.

Сучасний англomовний політичний дискурс значно впливає на формування політики в усьому світу.

Розділ 3. ФУНКЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ

3.1. Стилiстична роль неологізмів у текстах суспiльно-полiтичної тематики

Політична сфера завжди сприяла появі та поширенню неологізмів. Політичні неологізми свідчать про перетворення, що відбуваються в галузі політики, даючи при цьому оцінку певному поняттю або явищу. Яскравим прикладом цього є неологізм *omnishambles* (префікс *omni-* «все», *shambles* «безлад, хаос»), названий у 2012 році Оксфордським словником словом року. Спершу цей термін був вигаданий для британського політичного сатиричного телесеріалу «Гуща подій» (*The Thick of It*). На думку журналістів *The Telegraph*, він став іронічним висловом, що відтворив загальний настрій британців, позначаючи ситуацію, яка цілком вийшла з-під контролю. Іменник *shambles* вдало обіграв у своїй промові колишній лідер лейбористів Ед Мілібенд, розцінивши бюджет уряду на 2012 рік як провальний ("*omnishambles Budget*"): «*On charities, reality that the Prime Minister is not making the rich worse off. He is making charities worse off. Begining z past mission will be charity tax shambles, kostel tax shambles, caravan*

tax shambles and nasty tax shambles, so we are all keen to hear the Prime Minister's view on why he thinks, four weeks on from the Budget, there are people Downing Street is calling it omnishambles Budget» (3).

Неологізм *dog-whistle politics* виник у 1990-х роках в Австралії через політичну кампанію прем'єр-міністра Джона Говарда. Джона Говарда звинувачували в тому, що його виступи щодо питань імміграції завуальовано заохочували білих до расистського настрою. З того часу цей термін набув помітної негативної конотації та почав означати політику з прихованим расистським чи націоналістичним змістом.

The New York Times трактує неологізм *dog-whistle politics* як "the use of coded or suggestive language to appeal to a specific group without alienating others". Цим терміном описують тактику політичних кандидатів або партій, яка полягає у використанні таких мовних засобів, які для більшості людей здаються нейтральними, але для конкретної групи виборців мають приховане політичне значення [50, с. 68].

Епідемія коронавірусу доповнила сучасні реалії новими словами, які ще донедавна були б безглуздими. Поява неологізмів під час епідемії COVID-19 засвідчила породження нової лексики масовою свідомістю, яка прагне подолати катастрофічні наслідки пандемії шляхом їхньої категоризації та осмислення, а також швидке реагування мови на соціальні зміни та поточні реалії:

- 1) *covidiot* – «хтось, хто ігнорує попередження щодо громадського здоров'я чи безпеки», злиття *COVID-19* + *idiot*;
- 2) *doomscrolling* – «довготривале прокручування стрічки в соціальних мережах у пошуках останніх неприємних новин про останню катастрофу», словоскладання *doom* + *scrolling*;
- 3) *covidivorce* – «розлучення як наслідок домашнього «арешту covid», коли сторони розуміють, що найкраще розійтися», злиття *COVID-19* + *divorce*;

4) *infodemic* – «поширення неправдивої інформації, особливо в інтернеті», злиття *information* + *epidemic*.

Суспільно-політична лексика – це частина лексичної системи мови, у якій особливо виразно відображені соціальна структура суспільства, світоглядні погляди носіїв мови, способи організації суспільного життя країни, у якій функціонує мова, а також інших держав.

Приклади суспільно-політичних неологізмів, зафіксованих у *The New York Times*.

Cancel culture (культура скасування) – термін походить зі світу соціальних мереж та описує ситуації, коли людина або організація були позбавлені змоги виступати або бути представленими через свої висловлювання чи дії, сприйняті як неприпустимі.

Fake news (фальшиві новини) – термін з'явився внаслідок зростання кількості дезінформації та маніпуляцій в ЗМІ та соціальних мережах.

Deep state (глибинна держава) – термін описує впливову групу осіб, які, згідно з деякими твердженнями, впливають на прийняття рішень у державі.

Snowflake generation (покоління сніжинок) – термін описує молоде покоління, яке вважається занадто чутливим, легко ображуваним та неспроможним витримати критику.

Gaslighting (газлайтинг) – термін, який описує ситуації, коли людина (група людей) намагається перекрутити факти або змінити сприйняття реальності іншою людиною.

Woke – цей термін використовують для опису осіб або організацій, які висувають прогресивні соціальні питання, такі як расизм, гендерна рівність та кліматичні зміни. Термін походить з афро-американської сленгової мови, де "*woke*" вживається для позначення свідомості й чутливого ставлення до соціальної нерівності.

Covidiots – цей термін використовують для опису людей, які не дотримувалися правил дистанціювання та маскового режиму під час пандемії COVID-19. Термін поєднує слова "COVID" та "idiot" і набув популярності в соціальних медіа.

Усі розглянуті терміни виникли внаслідок змін у суспільстві та політиці й відображають нові реалії, які з'явилися в останні десятиріччя. Вони стали часто вживаними в ЗМІ та політичному дискурсі, що підкреслює їхню вагомість та значення в сучасному світі.

Таблиця 3.1. Стилiстична роль неологiзмiв у текстах суспiльно-полiтичної тематики

Неологізм	Приклад англійською	Аналіз функції	Назва статті	Дата видання
« <i>infodemic</i> »	« <i>There is an infodemic of misinformation and fake news surrounding COVID-19</i> »	Функція: використання нового терміна для опису великої кількості дезінформації та фейкових новин, що поширюються в інтернеті та соціальних медіа про COVID-19.	"Misinformation 'infodemic': WHO chief says spread of fake news about coronavirus has increased the risk to people's health"	02.03.2020
« <i>doomscrolling</i> »	« <i>Many people have been doomscrolling through news about the pandemic</i> »	Функція: використання нового терміна для опису негативного емоційного стану, коли	"Doomscrolling is slowly eroding your mental health"	17.08.2020

		людина перебуває в занепаді через тривалий перегляд песимістичних новин.		
«cancel culture»	« <i>The controversy surrounding cancel culture continues to grow</i> »	Функція: використання нового терміна для опису ситуацій, коли людина або організація зазнає суспільного бойкоту або критики через неприйнятні дії або висловлювання в минулому.	"A Brief History of Cancel Culture"	15.01.2021
«mansplaining»	« <i>He was mansplaining the concept to her as if she knew nothing about it.</i> »	Функція: використання нового терміна для опису ситуації, коли чоловік переконує жінку у своїй компетентності та пояснює їй очевидні речі, які вона вже знає.	"The Real Meaning of Mansplaining"	08.06.2021

3.2. Метафоризація як спосіб творення семантичних неологізмів

Метафора є засобом номінації і творення мовної картини світу, створює умови для поглибленого сприймання абстрактних понять і складних ситуацій. В останні десятиріччя в сучасній лінгвістичній науці досить актуальним є вивчення процесу метафоризації в когнітивному й лінгвокультурологічному аспектах, а також утворення метафор-неологізмів.

Таблиця 3.2. Метафоризація як спосіб утворення семантичних неологізмів

Неологізм	Приклад англійською	Переклад	Аналіз	Назва статті	Дата видання
«Brainwash»	« <i>The party's propaganda machine has been working overtime to brainwash the public</i> »	Машинерія пропаганди партії працювала понаднормово, щоб змити мізки громадськості.	У цьому прикладі "brainwash" є метафорою, яка описує процес впливу на масову свідомість. Може бути складно передати цю думку українською мовою, оскільки використано образний вислів.	China Wants to Brainwash Its Citizens. It's Using Children's Games to Do It.	16.06. 2021
«Viral»	« <i>The video went viral on social media within minutes.</i> »	Відео стало вірусним в соціальних мережах за кілька хвилин.	У цьому прикладі "viral" є метафорою, яка порівнює швидке розповсюдження чогось в інтернеті з поширенням вірусу. Сьогодні цей неологізм активно використовують.	The Year TikTok Took Over	14.12. 2020

			Під час перекладу можуть виникати труднощі, оскільки в українській мові існує інша метафора.		
--	--	--	--	--	--

Отже, у The New York Times використання суспільно-політичних неологізмів є досить поширеним явищем. Це пов'язано з тим, що в газеті публікують статті, у яких така лексика допомагає влучно й зрозуміло висвітлювати події світової політики та суспільного життя. Крім того, з'явлення нових суспільно-політичних явищ і проблем спонукає вживати нові терміни для їх опису та аналізу.

Висновки до Розділу 3

Політичні неологізми засвідчують перетворення, що відбуваються в галузі політики, водночас оцінюючи певне поняття або явище.

Метафора як засіб номінації образно відтворює складні ситуації. У мовознавстві останніх десятиріч активно вивчають процеси утворення метафор-неологізмів.

Політичні неологізми, зафіксовані в інтернет-виданнях, фіксують зміни, що відбуваються в галузі політики, водночас оцінюючи певні процеси або явище.

Розвиток мови зумовлює появу неологізмів, які збагачують її лексичний склад, відбивають національні, культурні, політичні та інші важливі суспільні процеси, які відбуваються в житті народу в певний хронологічний період. Нові слова з'являлися і з'являтимуться протягом усього історичного поступу мови Мовці, реагуючи на вплив зовнішніх чинників, постійно змінюють мову, що зумовлює динаміку мовного матеріалу.

Поява неологізмів у мовах – це неминучий процес. Дослідження неологізмів є важливою проблемою лексикології. Завдяки появі неологізмів відбувається розвиток мови, а мова відбиває важливі суспільні процеси в житті народу.

На сьогодні не існує єдиного визначення терміна «неологізм». Більшість мовознавців розуміють під цим терміном мовленнєве утворення, яке виникає у процесі індивідуального творчого акту як результат свідомого порушення автором мовної норми.

Неологізм (або новотвір) – це слово чи сполука, що з'являються в мові для позначення нового поняття або такого, що давно існує і в певний період набуває іншого значення.

Неологізмом вважають будь-яку інноваційну одиницю, що не зазнала лексикалізації та не була зафіксована у словниках загальноживаної мови. Суспільно-політичними неологізмами є слова чи словосполучення, що слугують засобом номінації нових понять, явищ, об'єктів, реалій соціальної, політичної та інших суспільних сфер. До англійських суспільно-політичних неологізмів належать: політичні неологізми; інноваційні одиниці на позначення понять, поява яких пов'язана із фактором загрози світового тероризму; новотвори на позначення проблем ядерного озброєння й роззброєння; нові назви расово-етнічного розмаїття населення різних країн; інноваційні номінації суспільних явищ; неологізми, утворені в умовах «третьої сексуальної революції»; новотвори на позначення віку та поколінь

людей; неологізми, що називають види злочинності та способи боротьби з нею.

Однією зі сфер використання суспільно-політичних неологізмів і політкоректної лексики є англomовні періодичні видання, призначені інформувати про суспільно-політичні та інші події.

Аналіз неологізмів, дібраних із періодичного англomовного видання *The New York Times*, показав, що найпоширенішими способами утворення нових слів є словотворення (словоскладання, афіксація, конверсія, скорочення) та зміна значення слова.

На основі дослідження особливостей перекладу суспільно-політичної неолексики можемо зробити висновок, що труднощі під час перекладу зазвичай спричинені відсутністю в іншомовній культурі предмета чи явища, позначуваного новим словом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балюта М. Політична коректність та евфемізація в англomовних засобах масової інформації. *Нова філологія*. 2009. № 33. С. 199–203.
2. Бойченко Л. М. Оказіоналізми як елементи поетичної моделі світу. *Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання*. Суми, 2002. С. 163–169.

3. UKParlament. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201212/cmhansrd/cm120418/debtext/120418-0001.htm> (дата звернення: 15.04.2023)
4. Верба Л. Порівняльна лексикологія англійської та української мов . Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. 160 с.
5. Грибіник Ю. Афіксація як один із найпродуктивніших морфологічних способів формування термінів геодезії та кадастру. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2014. Т. 6, № 29. С. 36–40. URL: <http://www.seanewdim.com/> (дата звернення: 08.02.2023)
6. Грибіник Ю. Особливості синонімії та антонімії в галузевих терміносистемах. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 2. № 27. С. 36–40. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/27.203517> (дата звернення: 15.02.2023)
7. Грицай І. Сучасні підходи до вивчення неологізмів. URL : <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1010> (дата звернення: 03.03.2023)
8. Дзюбіна О. Аббревіатури в семантико-тематичних групах неологізмів сучасної англійської мови. *Наук. вісник ЧНУ Ю. Федьковича. Сер.: германська філологія*. 2014. Вип.708–709. С. 57–60.
9. Деменчук О. Порівняльна лексикологія української та англійської мов. Рівне : Перспектива, 2005. 165 с.
10. Дзюбіна О. Диференціальні ознаки неологізмів і okazіоналізмів. *Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та методичний аспекти* : матер. міжнар. наук.-практ. конфер. (17 квітня 2014 р.). Київ: Вид. кафедра, НТУУ «КПІ», 2014. С. 105–106.
11. Дзюбіна О. Диференціальні ознаки неологізмів і okazіоналізмів (на матеріалі художньої літератури та Інтернет-реклами англійської мови. *Вісник ЛНУ ім. І. Франка. Сер.: іноземні мови*. 2014. № 22. С. 78–84

12. Дзюбіна О. Емоційно-оцінний компонент в тематичних групах неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook. *Наук. вісник СХЕНУ ім. Лесі Українки*. Сер.: філологічні науки (мовознавство). 2015. Вип. 4 (305). С. 253–259.
13. Дзюбіна О. Концептуальна основа англомовних неологізмів. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського*. Сер.: філологія (мовознавство). 2014. Вип.20. С. 90–94.
14. Зарицький М. Стилїстика сучасної української мови : Навч.-метод. посіб. для студ. спец. "Вид. справа та редагування". Київ : Сатсанга, 1999. 88 с.
15. Зацний Ю. Джерела поповнення розмовної лексики і фразеології сучасної англійської мови. *Нова філологія*. 2009. № 33. С. 207–211.
16. Зацний Ю. А. Розвиток словникового складу англійської мови в 80-ті – 90-ті роки ХХ столїття : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. Київ, 1999. 32 с.
17. Зацний Ю. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запорїжжя : ЗДУ, 1998. 431 с.
18. Зацний Ю. Тенденції та процеси розвитку лексико-семантичної макросистеми сучасної англійської мови. *Актуальні питання іноземної філології*. 2016. № 4. С. 68–74.
19. Карабан В. Уперше всесвітньо відома перекладознавча енциклопедія – українською мовою. *Visnik KNLU. Seriâ "Psihologiâ ta pedagogika" / Visnyk KNLU. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2020. № 33. С. 111–114. URL: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.33.2020.221694> (дата звернення: 20.04.2023)
20. Карабан В. Урахування мовленнєвих норм та традицій у перекладі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2012. Вип. 41. Ч. 2. С. 131–143.

21. Козуб Л. Гендерні особливості англomовного політичного дискурсу в електронних засобах масової інформації. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2008. Вип. 24. Ч. 2. С. 78–83.
22. Кришталь А. Лексико-семантичні особливості перекладу сучасного англomовного політичного дискурсу : thesis. Полтава, 2021.
URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11459> (дата звернення: 21.04.2023)
23. Левчук І. Практична стилістика : робоча програма та методичні рекомендації для студентів напряму підготовки «Видавнича справа та редагування» Луцьк : ВежаДрук, 2014. 104 с.
24. Лінгвокомунікативні особливості політичного дискурсу : thesis / С. Баранова та ін. 2009.
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/17004> (дата звернення: 21.04.2023)
25. Михайленко Л. Динаміка суспільно-політичної лексики української мови кінця ХХ – початку ХХІ ст. (на матеріалі мови українських засобів масової інформації) : Дис. канд. наук. 2009. 194 с.
26. Нестеренко Р. Лінгво-прагматичні особливості політичного дискурсу : thesis. 2008.
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/14623>
(дата звернення: 30.04.2023)
27. Карабан Ю. Текстотворча функція іншомовних слів у суспільно-політичних текстах / Ю. В. Карабан, А. Д. Чепелюк. Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, Суми, 18–23 квітня, 2011р. / Відп. за вип. Опанасюк В. Суми : СумДУ, 2011. Ч. 1. С. 26.
URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/12961>
(дата звернення : 30.04.2024)

28. Пустовіт Л., Скопенко О. І., Сюта Г. М., Цимбалюк Т. В. Словник іншомовних слів. Київ: Довіра, 2000. С.670.
29. Маторіна Н. Конверсія як лінгвістичне явище. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. 2018. Вип. 6. С. 53–59.
30. Козьмик Г. Неологізми економічної сфери в дзеркалі мовних інновацій. *Держава та регіони*. Серія : Гуманітарні науки. 2015. № 2. С. 41–45. ULR: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drgn_2015_2_10 (дата звернення: 30.04.2023)
31. Порівняльна лексикологія української та англійської мов : посібник для індивідуальної та самостійної роботи студентів / укладач І. Білецька. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 108 с.
32. Порівняльна лексикологія української та англійської мов : методичні рекомендації / укладач І. Білецька. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 28 с.
33. Порівняльна лексикологія англійської та української мов = Contrastive lexicologie of the english and ukrainian languages : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Деменчук; Рівнен. ін-т слов'язнавства Київ. славіст. ун-ту. Рівне : Перспектива, 2005. 166 с.
34. Стишов О. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2019. С. 258–268. URL: <https://doi.org/10.34142/23127546.2019.50.31> (дата звернення: 04.05.2023)
35. Стрига Е. Використання фразових дієслів в англійській мові. *Nova filologia*. 2021. № 82. С. 267–271. URL: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2021-82-43> (дата звернення: 04.05.2023)
36. Четвертак Є. Ідеологічні особливості політичного дискурсу США. *Нова філологія*. 2013. № 57. С. 98–101.

37. Шевчук Н. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 1. С. 263–269.
38. Янков А. Запозичення у новій соціально-політичній лексиці американського варіанта англійської мови. *Іноземна філологія*. Львів, 1983. Вип. 72. С. 43–50.
39. Янков А. Морфологічна структура і семантика соціально-політичних неологізмів у американському варіанті англійської мови. *Іноземна філологія*. Львів, 1978. Вип. 52. С. 41–46.
40. Янков А. Семантичні процеси та семантичні неологізми в американському варіанті англійської мови. *Іноземна філологія*. Львів, 2004. Вип. 113. С. 106–113.
41. Янков А. Соціально-політичні okazіоналізми в американському варіанті англійської мови. *Іноземна філологія*. Львів, 1986. Вип. 83. С. 23–29.
42. Янков А. Структурно-семантична характеристика соціально-політичних неологізмів-складних слів і словосполучень у американському варіанті англійської мови. *Іноземна філологія*. Львів, 1981. Вип. 61. С. 36–44.
43. Bolinger D. Neologisms. *American Speech*. 1941. Vol. 16, no. 1. P. 64.
URL: <https://doi.org/10.2307/486695> (дата звернення: 04.05.2023)
44. Farghal M. *Contextualizing. Translation Theories*. London: United Kingdom: Cambridge Scholars Publishing, 2015. 197 p.
45. Vanivska O., Puha O. The use of neologisms in modern media political discourse. *International Humanitarian University Herald. Philology*. 2020. Vol. 1, no. 46. P. 66–70.
URL: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-1.15> (дата звернення: 07.05.2023)

46. Musolff, A. *Political Metaphor Analysis: Discourse and Scenarios*. First edition. N.: Bloomsbury Academic, 2016. P. 250–276
47. Yatsenko N. Socio-Political Vocabulary in Modern Media Language. *Terminological Bulletin*. 2017. No. 4. P. 295–301.
URL: <https://doi.org/10.37919/2221-8807-2017-4-295-301>
(дата звернення: 07.04.2023)
48. Janssen M. Orthographic Neologisms Selection Criteria and Semi-Automatic Detection. 2011. 13 p.
URL: <http://maarten.janssenweb.net/Papers/neologisms.pdf>
(дата звернення: 12.04.2023)
49. Reinhold N. Going Criss-cross: after the Cross-cultural Perspective. Article. *Going East: Discovering New and Alternative Traditions in Translation Studies*. Ed. by Larisa Schippel and Cornelia Zwischenberger. Series «Transkulturalität — Translation — Transfer». Berlin: Frank & Timme, 2017. P. 191–220.
50. Vanivska O., Puha O. The use of neologisms in modern media political discourse. *International Humanitarian University Herald*. Philology. 2020. Vol. 1, no. 46. P. 66–70.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/> (дата звернення: 13.04.2023)
2. Oxford Dictionary. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/> (дата звернення: 09.05.2023)

3. International Dictionary of Neologisms. URL: <http://www.dictionary.com/browse/international> (дата звернення: 04.05.2023)

4. Jian-yu Z. Conceptual Blending in Translation of English Neologisms. 2014 2nd International Conference on Advances in Social Science, Humanities, and Management. Guangzhou, China, 26–27 December 2014. Paris, France, 2014. URL: <https://doi.org/10.2991/asshm-14.2014.128> (дата звернення: 07.05.2023)